EUROOPA PARLAMENT

2004 *2009*

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

ESIALGNE
2005/0131(CNS)

6.2.2006

*

RAPORTI PROJEKT

Ettepanek võtta vastu nõukogu otsus, mis käsitleb Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise politseikoostöö parandamist eelkõige sisepiiridel ja millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni
(KOM(2005)0317 – C6-0314/2005 – 2005/0131(CNS))

Kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjon

Raportöör: Herbert Reul

Kasutatud tähised

*	nõuandemenetlus *antud häälte enamus*
**I	koostöömenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
**II	koostöömenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***	nõusolekumenetlus *parlamendi liikmete häälteenamus, v.a EÜ asutamislepingu artiklites 105, 107, 161 ja 300 ning ELi lepingu artiklis 7 toodud juhtudel*
***I	kaasotsustamismenetlus (esimene lugemine) *antud häälte enamus*
***II	kaasotsustamismenetlus (teine lugemine) *antud häälte enamus ühise seisukoha heakskiitmiseks, parlamendi liikmete häälteenamus ühise seisukoha tagasilükkamiseks või muutmiseks*
***III	kaasotsustamismenetlus (kolmas lugemine) *antud häälte enamus ühise teksti heakskiitmiseks*

(Antud menetlus põhineb komisjoni esitatud õiguslikul alusel.)

Õigusloomega seotud tekstide kohta esitatud muudatusettepanekud

Euroopa Parlamendi muudatusettepanekutes tõstetakse muudetud tekst esile ***paksus kaldkirjas***. *Tavalises kaldkirjas* märgistus on mõeldud asjaomastele osakondadele abiks lõpliku teksti ettevalmistamisel ja tähistab neid õigusakti osi, mille kohta on tehtud parandusettepanek lõpliku teksti vormistamiseks (nt ilmselged vead või puudused antud tõlkeversioonis). Selliste parandusettepanekute puhul tuleb saada vastavate osakondade nõusolek.

SISUKORD

lehekülg

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT..5

SELETUSKIRI 15

EUROOPA PARLAMENDI ÕIGUSLOOMEGA SEOTUD RESOLUTSIOONI PROJEKT

ettepaneku kohta võtta vastu otsus, mis käsitleb Euroopa Liidu liikmesriikide vahelise politseikoostöö parandamist eelkõige sisepiiridel ja millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni
(KOM(2005)0317 – C6-0314/2005 – 2005/0131(CNS))

(Nõuandemenetlus)

Euroopa Parlament,

– võttes arvesse komisjoni ettepanekut nõukogule (KOM(2005)0317)[1];

– võttes arvesse ELi lepingu artikli 30 lõike 1 punkte a, b, c, artiklit 32 ja artikli 34 lõike 2 punkti c;

– võttes arvesse ELi lepingu artikli 39 lõiget 1, mille kohaselt nõukogu konsulteeris Euroopa Parlamendiga (C6–0314/2005);

– võttes arvesse kodukorra artikleid 93 ja 51,

1. kiidab komisjoni ettepaneku muudetud kujul heaks;

2. palub komisjoni oma ettepanekut vastavalt muuta, järgides EÜ asutamislepingu artikli 250 lõiget 2;

3. palub nõukogul Euroopa Parlamenti teavitada, kui nõukogu kavatseb Euroopa Parlamendi poolt heaks kiidetud teksti muuta;

4. palub nõukogul Euroopa Parlamendiga uuesti konsulteerida, kui ta kavatseb komisjoni ettepanekut oluliselt muuta;

5. teeb presidendile ülesandeks edastada Euroopa Parlamendi seisukoht nõukogule ja komisjonile.

Komisjoni ettepanek	Euroopa Parlamendi muudatusettepanekud
Muudatusettepanek 1 PÕHJENDUS 5	
(5) Spetsiifiliste koostöövajaduste rahuldamiseks piirialadel on liikmesriigid sõlminud arvukalt kahepoolseid lepinguid ja kokkuleppeid. Euroopa Liidu seisukoha puudumisel ***võib*** turvalisuse tase	(5) Spetsiifiliste koostöövajaduste rahuldamiseks piirialadel on liikmesriigid sõlminud arvukalt kahepoolseid lepinguid ja kokkuleppeid. Euroopa Liidu seisukoha puudumisel ***erineb*** turvalisuse tase

[1] ELT C ... / ELTs seni avaldamata.

ühispiiridel erineda, mida võib järeldada ka ministrite soovitustest, mis on välja antud Schengeni hindamise ja rakendamise alalise komitee aruannete põhjal.	ühispiiridel, mida võib järeldada ka ministrite soovitustest, mis on välja antud Schengeni hindamise ja rakendamise alalise komitee aruannete põhjal. ***Seetõttu on julgeoleku ühesuguse taseme tagamiseks oluline ühtne lähenemisviis kogu Euroopa Liidu territooriumil.***

Muudatusettepanek 2
PÕHJENDUS 11

(11) Kehtestada tuleks operatiivkoostöö vormid, et suurendada ühiselt kasutada olevaid vahendeid, nende kasutamise tõhusust ja nii tavapäraste ülesannete kui ka eriolukordadega toimetuleku tulemuslikkust.	(11) Kehtestada tuleks operatiivkoostöö vormid, et suurendada ühiselt kasutada olevaid vahendeid, ***eelkõige inim- rahalisi, ja tehnilisi ressursse,*** nende kasutamise tõhusust ja nii tavapäraste ülesannete kui ka eriolukordadega toimetuleku tulemuslikkust.

Muudatusettepanek 3
PÕHJENDUS 11 A (uus)

	(11 a) Strateegilise ja operatiivkoostöö parandamiseks on oluline ületada kõik raskused, mis on seotud koolituse, keeleliste erinevuste ja tehnilise varustuse kokkusobimatuse ning koostalitlusvõime puudumisega.

Selgitus

Koolitus mängib võtmerolli koostöö ja usalduse kultuuri loomisel erinevate piiriüleste õiguskaitseasutuste vahel. Keelebarjääri ja kokkusobimatu varustuse (andmebaasid ja sidesüsteemid) kasutuselevõttu on tänaseni peetud piiriülese koostöö suurteks takistusteks.

Muudatusettepanek 4
PÕHJENDUS 13

(13) Artikli 3 kohaldamiseks väljatöötatud üldmeetmete, näiteks teabevahetuse tehniliste standardlahenduste ja -vormide	***välja jäetud***

väljatöötamise suhtes peaks järgima käesoleva otsuse artiklis 10 esitatud regulatiivkomitee menetlust.

Selgitus

Sellise komitee loomine ei ole vajalik, kuna nõukogul on juba politseikoostöö rakendusmeetmete väljatöötamiseks pädevad organid.

Muudatusettepanek 5
PÕHJENDUS 14

(14) Schengeni konventsiooni piiriülest jälgimist ja jälitust käsitlevaid sätteid tuleks muuta, et suurendada eeluurimiste ja tegevuste tulemuslikkust, lubades piiriülest jälgimist ja jälitust selliste kuritegude eeluurimise korral, mille korral on võimalik ***üle- või väljaandmine***. ***Lisaks*** sellele ei peaks piiriülene jälitus toimuma ***üksnes*** üle maismaapiiride.	(14) Schengeni konventsiooni piiriülest jälgimist ja jälitust käsitlevaid sätteid tuleks muuta, et suurendada eeluurimiste ja tegevuste tulemuslikkust, lubades piiriülest jälgimist ja jälitust selliste kuritegude eeluurimise korral, mille korral on võimalik ***kohaldada vabadusekaotuslikku karistust või vabadust piiravat julgeolekumeedet maksimaalse kestvusega vähemalt 12 kuud***. Piiriülene jälitus ***peaks lisaks maismaapiiridele*** toimuma ***ka*** üle ***õhu- mere-, jõe-, ja järvepiiride. Jälitavatel ametnikel peaks olema jälitatava isiku kinnipidamise, läbiotsimise ja vahistamise õigus. Lisaks ei tohiks piiriülest jälgimist ja jälitust piirata ei ajaliselt ega ruumiliselt. Liikmesriikide antud põhimõtetega vastuolus olevad põhiseaduslikud sätted tuleks seetõttu ära muuta.***

Selgitus

Otsuse eesmärk on aidata kaasa töö praktilisele teostamisele ja politseioperatsioonide tõhususe suurendamisele. Seetõttu tuleks ametnike volitusi suurendada ning jälgimist ja jälitust ei tohiks ajaliselt ega ruumiliselt piirata. Käesolev muudatusettepanek lähtub erinevate Schengeni riikide tänastest parimatest tavadest.

Muudatusettepanek 6
ARTIKLI 3 LÕIKE 1 PUNKT D

d) telekommunikatsiooni (telefon, faks ja Internet) abonentide väljaselgitamine;	d) telekommunikatsiooni (telefon, ***mobiiltelefon,*** faks ja Internet) abonentide väljaselgitamine;

Muudatusettepanek 7
ARTIKLI 3 LÕIKE 1 PUNKT F

f) isikusamasuse tuvastamine;	f) isikusamasuse tuvastamine, ***eelkõige DNA profiilide edastamine ja võrdlemine;***

Selgitus

Käesoleva muudatusettepaneku eesmärk on võtta kasutusele isikute tuvastamise uusim tehnoloogia.

Muudatusettepanek 8
ARTIKLI 3 PUNKT 3

3. Käesoleva artikli rakendamiseks vajalikud edasised täpsemad sätted, mis seonduvad edastada võidava teabe määratlusega, juurdepääsu viisidega ja teabevahetuse kanalitega, võetakse vastu artiklis 10 osutatud regulatiivkomitee menetluse kohaselt.	***välja jäetud***

Selgitus

Sellise komitee loomine ei ole vajalik, kuna nõukogul on juba politseikoostöö rakendusmeetmete väljatöötamiseks pädevad organid.

Muudatusettepanek 9
ARTIKLI 4 LÕIKE 1 PUNKT C

c) ühiste koolituskavade, kaasa arvatud eriolukorra ühisõppuste kavandamine ja läbiviimine. ***Tegevus selles valdkonnas hõlmab*** töövisiite, vahetusprogramme, ühiseid koolitusprojekte, ***sealhulgas*** keeleõpet, ***ning*** ühiste koolitusmoodulite ***väljatöötamist seoses koostööga konkreetsel piirialal.***	c) ühiste koolituskavade, kaasa arvatud eriolukorra ühisõppuste kavandamine ja läbiviimine. ***Vajalik on tegevus koostöö tõhustamiseks sisemiste piirialade vahel, näiteks nagu*** töövisiidid, vahetusprogrammid, ühised koolitusprojektid, ühised koolitusmoodulid ***ja eelkõige*** keeleõpe.

Selgitus

Ühise koolitustegevuse tähtsust usalduse ja koostöökultuuri loomisel ning keelebarjääride

kaotamisel erinevate õiguskaitseorganite vahel on üksmeelselt tunnustatud.

Muudatusettepanek 10
ARTIKLI 5 PUNKT C

c) politseiülesannete määramist sidet pidavatele ametnikele või teise liikmesriigi ametiisikutele***, juhul kui need ülesanded ei hõlma sunnimeetmete rakendamist.***	c) politseiülesannete määramist sidet pidavatele ametnikele või teise liikmesriigi ametiisikutele.

Muudatusettepanek 11
ARTIKLI 5 LÕIGE 1 A (uus)

	1a. Artiklis 1 osutatud operatiivkoostööd teostavad ametnikud võivad teise liikmesriigi territooriumil kooskõlas selle liikmesriigi seadustega ja pädeva kohaliku asutuse juhiste kohaselt isikuid kinni pidada, läbi otsida, küsitleda ja vahistada

Selgitus

Teises liikmesriigis tegutsevate ametnike volitusi tuleks suurendada, et parandada politseioperatsioonide tõhusust.

Muudatusettepanek 12
ARTIKLI 6 LÕIGE 1

1. Liikmesriigid loovad käesoleva otsusega hõlmatud asutuste vahelised ***alalised koostööstruktuurid kõigil sisepiiride piirialadel.***	1. Liikmesriigid loovad käesoleva otsusega hõlmatud asutuste vahelised ***ühised koostöökeskused.***

Selgitus

Loodud politsei- ja tollikoostöö keskuste edukus (näiteks Kehlis, Saksamaal asuv Saksa ja Prantsuse ametivõime siduv keskus) näitab, et erinevate riikide esindajate kokkutoomine ühise katuse alla julgustab koostööd ja sidepidamist olulisel määral.

Muudatusettepanek 13
ARTIKLI 9 PEALKIRI

Käesoleva otsusega hõlmatud asutuste	Käesoleva otsusega hõlmatud asutuste

vahelised kahepoolsed koostöökokkulepped	vahelised kahepoolsed ***ja mitmepoolsed*** koostöökokkulepped

Muudatusettepanek 14
ARTIKLI 9 lõige 1

Käesolev otsus ei takista ühispiiri omavate liikmesriikide vahel juba sõlmitud või tulevikus sõlmitavate ***üksikasjalisemate***, käesoleva otsusega hõlmatud asutuste vaheliste koostöökokkulepete kohaldamist, ***kui need on käesoleva otsusega kooskõlas***.	Käesolev otsus ei takista ühispiiri omavate liikmesriikide vahel juba sõlmitud või tulevikus sõlmitavate käesoleva otsusega hõlmatud asutuste vaheliste ***piiriülese koostöö kokkulepete*** kohaldamist***, mis võimaldavad käesoleva otsuse eesmärke laiendada või avardada.***

Muudatusettepanek 15
ARTIKKEL 10

Artikkel 10	***välja jäetud***
Komiteemenetlus	
1. Käesoleva artikli alusel abistab komisjoni komitee, kuhu kuuluvad liikmesriikide esindajad ja mida juhatab komisjoni esindaja.	
2. Komitee võtab vastu oma töökorra, lähtudes komiteemenetluse raames tegutsevate komiteede töökorra standardeeskirjadest.	
3. Võetavate meetmete eelnõu esitab komiteele komisjoni esindaja. Komitee esitab eelnõu kohta oma arvamuse tähtaja jooksul, mille eesistuja võib määrata lähtuvalt küsimuse kiireloomulisusest. Arvamus esitatakse sellise häälteenamusega, nagu on ette nähtud Euroopa Ühenduse asutamislepingu artikli 205 lõikes 2 komisjoni ettepaneku põhjal tehtud nõukogu otsuste vastuvõtmiseks. Liikmesriikide esindajate hääli komitees kaalutakse nimetatud artiklis sätestatud viisil. Esimees ei hääleta.	
4. Kui kavandatavad meetmed on komitee arvamusega kooskõlas, võtab komisjon	

need vastu.

5. Kui kavandatavad meetmed ei ole komitee arvamusega kooskõlas või kui komitee ei esita oma arvamust, esitab komisjon võetavate meetmete kohta viivitamata ettepaneku nõukogule ning teavitab sellest Euroopa Parlamenti.

6. Nõukogu võib teha ettepaneku suhtes kvalifitseeritud häälteenamusega otsuse kahe kuu jooksul alates nõukogu poole pöördumisest.

Kui nõukogu on selle tähtaja jooksul kvalifitseeritud häälteenamusega otsustanud, et ta on ettepaneku vastu, vaatab komisjon selle uuesti läbi. Komisjon võib esitada nõukogule muudetud ettepaneku või sama ettepaneku uuesti või teha õigusloome ettepaneku.

Kui nimetatud tähtaja möödumisel ei ole nõukogu ettepandud rakendusakti vastu võtnud ega väljendanud oma vastuseisu rakendusmeetmete ettepanekule, võtab komisjon ettepandud rakendusakti vastu.

7. Liikmesriikide esindajad määratakse käesoleva otsuse rakendamise eest vastutavatest asutustest.

Selgitus

Sellise komitee loomine ei ole vajalik, kuna nõukogul on juba politseikoostöö rakendusmeetmete väljatöötamiseks pädevad organid.

Muudatusettepanek 16
ARTIKLI 11 PUNKT -1 (uus)
Artikli 39 lõige 1 (Schengeni konventsioon)

-1. Artikli 39 esimene lõik asendatakse järgmisega:

"1. Lepinguosalised kohustuvad tagama, et nende politsei- ja tolliasutused abistavad üksteist vastavalt siseriiklikele õigusaktidele ja oma volituste piires kuritegude tõkestamiseks ja avastamiseks, kui sellised taotlused ja nende täitmine ei

	kuulu siseriikliku õiguse kohaselt õigusasutuste pädevusse. Kui taotluse saanud politseiasutused ei ole pädevad taotlust täitma, edastavad nad taotluse pädevatele asutustele.

Selgitus

Schengeni konventsiooni artiklit 39 muudetakse selleks, et:
– lisada sättele tolliasutused;
– võimaldada teises liikmesriigis tegutsevatele ametnikele piiravate meetmete kohaldamist, kui see on vajalik kuritegude tõkestamiseks ja avastamiseks.

Muudatusettepanek 17
ARTIKLI 11 PUNKTI 1 ALAPUNKT B
Artikli 40 lõike 2 esimene alalõik (Schengeni konventsioon)

Kui eriti tungival põhjusel ei ole eelnevalt võimalik teiselt liikmesriigilt luba taotleda, on jälgivatel ametnikel lubatud jätkata sellise isiku, keda ***kahtlustatakse*** sellise kriminaal***kuriteo toimepanemises***, mille eest on võimalik rakendada vähemalt 12-kuulist vabadusekaotust või kinnipidamiskorraldust, jälgimist teisel pool piiri järgmistel tingimustel.	*2.* Kui eriti tungival põhjusel ei ole eelnevalt võimalik teiselt liikmesriigilt luba taotleda, on jälgivatel ametnikel lubatud jätkata sellise isiku, keda ***kahtlustatakse seotuses*** sellise kriminaal***kuriteoga***, mille eest on võimalik rakendada vähemalt 12-kuulist vabadusekaotust või vabadust piiravat julgeolekumeedet ***või isiku, kelle puhul on alust uskuda, et ta võib osutada abi sellise isiku tuvastamisel või jälitamisel***, jälgimist teisel pool piiri järgmistel tingimustel.

Selgitus

Kuna määratlust „kahtlustatakse sellise kriminaalkuriteo toimepanemises“ peetakse praktikute poolt liialt piiravaks, muudetakse Schengeni konventsiooni artiklit 40, et võimaldada kuriteoga seotud ja uurimisel abi osutada võivate isikute jälgimist.

Muudatusettepanek 18
Artikli 11 punkti 1 alapunkt (B A) (uus)
Artikli 40 lõike 3 punkt f (Schengeni konventsioon)

	ba) Lõikes asendatakse punkt f järgmisega:
	„f) Jälgimist teostavad ametnikud võivad jälgitavat isikut teise liikmesriigi

	territooriumil kinni pidada, läbi otsida, küsitleda ja vahi alla võtta.“

Selgitus

Muudatusettepaneku eesmärk on anda teise liikmesriigi territooriumil jälitustegevust teostavatele ametnikele tõhusaks tegevuseks vajalikud volitused.

Muudatusettepanek 19
ARTIKLI 11 PUNKTI 2 ALAPUNKT A
Artikli 41 lõike 1 esimene alalõik (Schengeni konventsioon)

"Ühe liikmesriigi ametnikel, kes jälitavad oma riigis mõnd isikut, kes on ***tabatud sellise kuriteo toimepanekult või sellele kaasaaitamiselt***, mille eest on võimalik rakendada vähemalt 12-kuulist vabadusekaotust või kinnipidamiskorraldust, on lubatud jätkata jälitamist teise liikmesriigi territooriumil ilma viimase eelneva loata, kui eriti tungiva olukorra tõttu ei ole olnud võimalik enne teise liikmesriigi territooriumile sisenemist teavitada selle pädevaid ametivõime mõnel Schengeni konventsiooni artiklis 44 sätestatud viisil või kui neil ametivõimudel ei ole võimalik jõuda sündmuspaigale õigel ajal, et jälitustegevus üle võtta."	*1.* "Ühe liikmesriigi ametnikel, kes jälitavad oma riigis mõnd isikut, ***keda kahtlustatakse seotuses sellise kuriteoga või isikut, kelle puhul on alust uskuda, et ta võib osutada abi sellise isiku tuvastamisel või jälitamisel,*** mille eest on võimalik rakendada vähemalt 12-kuulist vabadusekaotust või kinnipidamiskorraldust, on lubatud jätkata jälitamist teise liikmesriigi territooriumil ilma viimase eelneva loata, kui eriti tungiva olukorra tõttu ei ole olnud võimalik enne teise liikmesriigi territooriumile sisenemist teavitada selle pädevaid ametivõime mõnel Schengeni konventsiooni artiklis 44 sätestatud viisil või kui neil ametivõimudel ei ole võimalik jõuda sündmuspaigale õigel ajal, et jälitustegevus üle võtta."

Selgitus

Kuna määratlused „kuriteo toimepanekult tabatud“ või „kuriteole kaasa aidanud“ ei hõlma kõiki olukordi, millega praktikud peavad silmitsi seisma, siis on käesoleva muudatusettepaneku eesmärk võimaldada kuriteoga seotud isikute ja nende, kes võiksid uurimisel abi osutada, jälitamist.

Muudatusettepanek 20
ARTIKLI 11 PUNKTI 2 ALAPUNKT B
Artikli 41 lõige 4 ja lõike 5 punkt b (Schengeni konventsioon)

b) ***Lõige 4*** ja ***lõike 5 punkt b*** jäetakse välja.	b) ***Lõiked 2, 3, 4*** ja ***lõike 5 punkt b***

jäetakse välja.

Selgitus

Käesoleva muudatusettepaneku eesmärk on tühistada kehtiv võimalus, mille kohaselt liikmesriigid võivad teises liikmesriigis tegutsevate ametnike ja jälitustegevuse ajaliste ning ruumiliste piirangute jaoks kehtestada erinevad menetlused.

Muudatusettepanek 21
Artikli 11 punkti 2 alapunkt (B A) (uus)
Artikli 41 lõike 5 punkt f (Schengeni konventsioon)

ba) Lõikes 5 asendatakse punkt f järgmisega:

„f) Jälitust teostavad ametnikud võivad jälitatavat isikut teise liikmesriigi territooriumil kinni pidada, läbi otsida, küsitleda ja vahi alla võtta.“ Kui jälitatav isik on kinni peetud, võib ta kohalike pädevate ametivõimude ette toimetamisel kasutada käeraudu ja tema valduses olevad esemed võib ära võtta.“

Muudatusettepanek 22
Artikli 11 punkti 2 alapunkt (B B) (uus)
Artikli 41 lõige 9 (Schengeni konventsioon)

bb) Lõige 9 jäetakse välja.

SELETUSKIRI

1. Sissejuhatus

Komisjon võttis 2005. aasta juulis vastu ettepaneku nõukogu otsuse kohta, mis käsitleb liikmesriikidevahelise politseikoostöö parandamist sisepiiridel ja millega muudetakse Schengeni lepingu rakendamise konventsiooni.

Esimene arvamuste vahetus toimus kodanikuvabaduste, justiits- ja siseasjade komisjonis 24. jaanuaril 2006 ning siis jaotati laiali töödokument.

2. Ettepaneku eesmärk

Kontrollide kaotamine Schengeni ala sisepiiridel võib võimaldada kurjategijatel liikuda karistamatult üle piiri ning selle tulemuseks võib olla turvalisuse vähenemine juhul, kui õiguskaitseteenistuste sekkumistegevus peab lõppema piiripunktides ja kui puudub liikmesriikidevaheline politseikoostöö.

Käesoleva ettepaneku eesmärk on töötada välja õiguslik raamistik piiriülese politseikoostöö valdkonnas ja tagada kodanikele kõrgem turvalisuse tase, nagu on ette nähtud Euroopa Liidu lepingu artikliga 29 ja 2004. aasta Haagi programmiga.

Ettepanekuga kehtestatakse piiriülese politseikoostöö valdkonnas üldine, ühine Euroopa tasandi raamistik. See võtab üheainsa otsusena enda alla ühised põhimõtted ja tavad, mis kerkisid esile viimase aastakümne jooksul, tuues kogu maailmas kaasa läbipaistvuse.

Esitatakse lahendused järgmistele praegustele probleemidele:

- ühise lähenemisviisi puudumine piiriülese politseikoostöö valdkonnas;
- erinevate kiirustega Euroopa eksisteerimine koos erinevate turvalisuse tasemetega Euroopas;
- mitmete piirkonniti erinevate kahepoolsete ja mitmepoolsete kokkulepete olemasolu;
- Schengeni konventsiooni sätted on aegunud ning neid kohaldatakse erinevalt;
- mittesiduvate meetmete, näiteks käsiraamatute või soovituste, ülemäärane levik.

3. Ettepaneku sisu ja raportööri seisukohad

Raportöör tervitab komisjoni soovi parandada piiriülest politseikoostööd ja asendada mitmed olemasolevad meetmed üldise ühise raamistikuga.

Käesoleva ettepanekuga sätestatakse ühised miinimumnõuded. Raportöör on teadlik, et liikmesriigid on selles valdkonnas erineva tundlikkusega ja neil on erinevad põhiseaduslikud traditsioonid. Kodanike turvalisuse tagamiseks nõuab ta siiski kõrgetasemelist ühtlustamist ja Schengeni konventsiooni laiemat läbivaatamist, mis läheb kaugemale komisjoni ettepanekust.

Ettepaneku **artiklis 1** kirjeldatakse otsuse eesmärki: õiguskaitseasutustevahelise

teabevahetuse parandamine, strateegilise ja operatiivtegevuse koordineerimine.

Artiklis 2 esitatakse mõisted: “Piiriala” on ala, mille määrab liikmesriik kuni 50 km kaugusele piirist. Mõiste „käesoleva otsusega hõlmatud asutused” all mõeldakse peamiselt politseid ja tolli.

Artikliga 3 sätestatakse mittetäielik nimekiri valdkondadest, mille osas parandatakse teabevahetust, kajastades kehtivaid parimaid tavasid ja olemasolevaid kokkuleppeid, nagu näiteks 2005. aasta mais Prantsusmaa, Austria, Saksamaa, Hispaania, Luksemburgi, Hollandi ja Belgia vahel sõlmitud Prümi konventsiooni. Seoses sellega osutab raportöör sellele, et hiljuti saavutati nõukogus kokkulepe dokumendi kohta pealkirjaga „Raamotsus teabevahetuse kohta kättesaadavuse põhimõtte alusel”. Olgugi, et see otsus ei ole käesoleva konsulteerimise teemaks, on seda huvitav ära märkida.

Artikliga 4 heastatakse politseikoostöö valdkonnas strateegilise lähenemisviisi puudumine.

Rõhutatakse järgmisi aspekte:

- operatiivplaneerimine ja -tegevus,
- seadmete ühilduvuse ja koostalitusvõime kontrollimine,
- koolitus.

Raportöör tahaks rõhutada ka seda, kui olulised on ühisõppused usaldusliku ja koostöövalmi õhustiku loomisel erinevate riikide ametnike vahel ning kõikide keelega seotud tõkete kaotamisel.

Artikliga 5 nähakse ette operatiivkoostöö: ühispatrullid, ühised sekkumis- ja jälgimisoperatsioonid jne. Kui liikmesriigi ametnikud teevad sellist koostööd, peaks neil selleks, et see oleks tõhus, olema õigus teise liikmesriigi territooriumil isikuid peatada, läbi otsida, üle kuulata ja vahistada.

Artikliga 6 pannakse liikmesriikidele kohustus kehtestada alalised koostööstruktuurid. See artikkel on inspireeritud edust, mis on saatnud olemasolevaid politsei- ja tollikoostöökeskuseid, nagu näiteks Prantsusmaal ja Saksamaal 1997. aastal loodud keskus, mis ühendab ühe katuse alla mõlema riigi ametnikud.

Artiklis 7 sätestatakse andmekaitse Schengeni konventsiooni VI jaotise nõuete kohaldamise teel.

Artikliga 8 nähakse ette piirialade liikmesriikide poolt regulaarselt läbi viidavad kahepoolsed hindamised ja komisjoni poolt nõukogule esitatavad hindamisaruanded.

Artikli 9 kohaselt on lubatud käesoleva otsusega kooskõlas olevad juba sõlmitud või tulevikus sõlmitavad kokkulepped, mille eesmärk on täiendavalt parandada käesoleva otsusega hõlmatud asutuste vahelist koostööd.

Komisjoni abistamiseks luuakse **artikliga 10** regulatiivkomitee. Arvestades, et nõukogu käsutuses on juba pädevad asutused politseikoostööd käsitlevate rakendusmeetmete

väljatöötamiseks, on raportöör seisukohal, et sellise komitee loomine ei ole vajalik.

Artikliga 11 muudetakse Schengeni konventsiooni sätteid, mis käsitlevad piiriülest jälgimist (artikkel 40) ja piiriülest jälitamist (artikkel 41). Sidususe tagamiseks teeb raportöör ettepaneku viia muudatus sisse ka Schengeni konventsiooni artiklisse 39. Seda artiklit muudetakse selleks, et:

- hõlmata selle sättega tollivõimud;

- võimaldada sunnimeetmete kohaldamist teistes liikmesriikides tegutsevatele ametiisikutele juhul, kui see on vajalik kuritegude tõkestamiseks ja tuvastamiseks.

- **Artikli 40 sisu – piiriülene jälgimine**

1) Põhimõte: Ametnikud võivad jätkata nende enda riigis algatatud jälgimistegevust piiriüleselt teises Schengeni riigis rangete tingimuste alusel.

2) Lubatud jälgimine

Praegune olukord: Jälgitava isiku puhul peab olema kahtlus, et ta osales kriminaalkuriteos*, mille puhul kohaldatakse väljaandmist*, või kelle puhul usutakse, et ta võib kaasa aidata sellise isiku ülesleidmisele.

Ettepanek: Vananenud mõiste „kuritegu, mille puhul kohaldatakse väljaandmist" asendatakse mõistega "*kriminaalkuritegu, mille eest on võimalik rakendada vähemalt 12kuulist vabadusekaotust või kinnipidamiskorraldust*".

3) Erakorraline jälgimine ilma eelneva loata:

Praegune olukord: Vaadeldav isik peab eeldatavasti olema *toime pannud* ühe artikli 40 lõikes 7 *loetletud* kriminaalkuritegudest.

Ettepanek: Viide sellele loetelule asendatakse mõistega „kriminaalkuriteod, mille eest on võimalik rakendada vähemalt 12kuulist vabadusekaotust või kinnipidamiskorraldust".

Raportöör: Mõiste „kahtlustatakse (…) *toimepanemises*" on liialt piirav ega hõlma kõiki juhtumeid, millega asjakohased isikud kokku puutuvad. Jälgimine peaks olema lubatud isikute puhul, keda kahtlustatakse kriminaalkuriteos *osalemises* (…), ja isikute puhul, kes saavad uurimisele *kaasa aidata*.

Lisaks sellele peaks politseioperatsioonide tõhususe suurendamiseks olema jälgivatel ametnikel võimalik jälgitavaid isikuid teise liikmesriigi territooriumil peatada, läbi otsida, üle kuulata ja vahistada. Õigus jätkata jälgimistegevust naaberriigis on tõepoolest täiesti kasutu, kui ametnikel puudub õigus jälgitavat isikut peatada, läbi otsida, üle kuulata ja vahistada.

- **Artikli 41 sisu – jälitamine**

Põhimõte: Kiireloomulises olukorras võivad oma riigis jälitamist teostavad isikud jätkata ilma eelneva loata jälitamist naaberriigi territooriumile rangete tingimuste alusel.

Praegune olukord: *Õigusrikkumiste puhul, mille puhul tekib jälitamise õigus,* on liikmesriikidel võimalik valida kahe võimaluse vahel:
- mittetäielik loetelu lõike 4 punktis a loetletud õigusrikkumistest
- õigusrikkumised, mille suhtes kohaldatakse väljaandmist.

Ettepanek: Nende võimaluste asemel säilitatakse ettepanekus üks mõiste „kriminaalkuriteod, mille eest on võimalik rakendada vähemalt 12kuulist vabadusekaotust või kinnipidamiskorraldust".
Lisaks sellele jäetakse välja jälitamise piiramine üksnes üle maismaapiiride nii, et jälitamine saab toimuda ka üle mere-, veeteede- või õhupiiride.

Raportöör: Ettepanek võimaldab jälitamist ainult isikute puhul, kes „*on tabatud sellise kuriteo toimepanekult või sellele kaasaaitamiselt (...)*". Raportöör arvab, et see mõiste on liiga piirav ega hõlma kõiki juhtumeid, mille puhul jälitamisõigus on vajalik.
Jälitamine peaks samuti olema lubatud isikute puhul, keda kahtlustatakse *kriminaalkuriteos osalemises* (…), ja isikute puhul, kes saavad uurimisele *kaasa aidata*.
Lisaks sellele peaks politseioperatsioonide tõhususe suurendamiseks olema jälitavatel ametnikel võimalik isikuid teise liikmesriigi territooriumil peatada, läbi otsida, üle kuulata ja vahistada.

- **Raportööri taotlused artiklite 40 ja 41 osas**

1. Jälgimise ja jälitamise puhul peavad nimetatud tegevusi teostavad isikud praegu jälgima mitmeid õigusrikkumiste loetelusid. Komisjoni ettepanek asendab viite neile erinevatele loeteludele viitega ühele mõistele „kuritegu, mille eest on võimalik rakendada (…) vabadusekaotust (…)". See hõlbustab nende isikute tööd ja on raportööri poolt väga tervitatav.

2. Politseioperatsioonide tõhususe suurendamiseks nõuab raportöör kindlalt, et ametnikele, kes tegutsevad naaberriigi territooriumil, on vaja anda isikute peatamise, läbiotsimise, ülekuulamise ja vahistamise õigus. Seda näevad samuti ette mõned uued kahepoolsed või mitmepoolsed lepingud.

3. Raportöör sooviks lubada erakorralise jälgimise ja jälitamise õigust mitte ainult isikute suhtes, kelle puhul eeldatakse, et nad on pannud toime kuriteo või on sellele kaasa aidanud, vaid ka isikute suhtes, keda kahtlustatakse kuriteos osalemises ja kes saavad uurimisele kaasa aidata.

4. Jälgimise ja jälitamise õigus ei peaks enam olema ajas või ruumis piiratud.

4. Kokkuvõtteks

Kavandataval otsusel on inimeste jaoks nähtav ja praktiline mõju.

Praeguses liidu tulevikku käsitleva arutelu ning Euroopa institutsioonidesse ja otsuste tegemise protsessi usalduse kaotamise kontekstis peaksime seda võimalust kasutama selleks, et saata kodanikele tugev signaal. EL võtab nende vajadusi ja soove arvesse ning püüab pakkuda neile turvalisemat keskkonda. Liikmesriigid näitavad meile loodetavasti, et nad suudavad kodanike turvalisuse nimel koostööd teha ja et nad on valmis loobuma osast oma traditsiooniliselt suveräänsest õigusest selleks, et luua tõeline vabadusel, turvalisusel ja õiglusel rajanev ala.